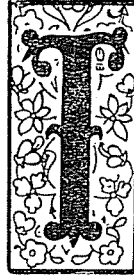

Sahne

Tiyatromuzda bunalım ve "Eski çamlar bardak oldu"

Hilmi KURTULUŞ

Türk Tiyatrosun'da güçlüğü gidermek için sık sık baş vurulan bulvar oyunları ile, sanatla ilgili, tiyatroya etkili bir yardım sağlanacağı kanısı yaygınlaştı. Hemen hemen bütün yöneticilerin rahatça baş vurdukları oyun tür'ü oldu. Öyle ya, gidin tiyatrolardan birine, bu tür oyun görmeseniz bile repertuvarlarda cankurtaran simidi gibi yazılı durur. Tiyatroya değer, sanat gösterisi değildir bu. Cemiyet hayatımızda tiyatronun yeri ve başarısı ne derece tesirli olduğu halde, bir nevi dengesizlik, tiyatrodaki da güvensizlik yolu oluyor.

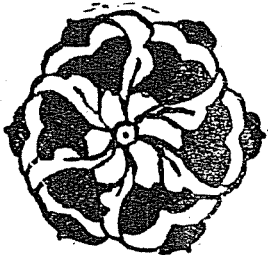
Böylece, hiç farkına varmadan, günümüzün insanı tiyatro adı altında zararlı ideolojilere hizmet eden sapık ve anlamsız denemeleri seyrediyor. Zamanımızda en iyi yolu bulup tiyatroya hizmet etmeyen yönetici-oyuncu kendini salıverme duygusuna kapılmış demektir.

Ayrıca, Türk oyun yazarlarını yetersiz sayıp, bulvar oyunlarına değer vermek Türk Tiyatrosuna kapıları kapamak demektir. Topluma faydalı olmaktan kaçınan tiyatrocuya ya da yönetici suçludur, verimsizdir. Bu tip yönetici ve oyuncu'nun sahneye aktardığı ve temsil ettiği oyunlar, çok çabuk unutulmaya ve tiyatromuz adına lanetlenmeye mahkumdur.

Tiyatromuzdaki bunalım, repertuvarından doğduğu gibi, seyircimizde de gelişiyor. Şu kadar yüzyıldır, cemiyemizin örf ve âdetlerini yıkıp, onu anlamsız hale getirmeye çalışanların tiyatro adı altındaki yapmacıklarını, biz bütün ağırlığımızı vererek oynamak oynatmak, ve seyretmek gafletine düşüyoruz.. Maalesef bir tek kişi de kalkıp Türk tiyatro sanatı adına bu nedir diye sormuyor?

Çağımız uzmanlık çağı, her sanatın uzman kişileri olmalı. Ne yazık ki Türkiyemiz de tiyatro (bir iki yönetici hariç), tamamen bu işten anlamayanların elindedir.

Açık söylemek gerekirse, tiyatromuz bugün içinde bulunduğu çıkmazın en belirgin örnekleriyle doludur. Ahlak kurallarını yıkan, kötü oyunlar seçiliyor, Türk tiyatrosuna gerektiği şekilde yararlı olamıyor. Maalesef, yazar-eleştirci-Yönetmen-Oyuncu ilişkileri, birtakım çıkarlar üzerine kurulu. Cemiyetimizin düzenine karşı sorumluyuz. İsyanca bir tepki göstermenin nedenleri

bundandır. Fenalığından zarar gören Türk tiyatrosu oluyor. Aslında seyirciye iyi bir oyun verildiğinde, umumiyetle değerlendiriliyor. Onu küçümsemeye kimsenin hakkı yoktur. Halk iyi oyun arıyor. Esasen şuurlu halkımız, kendisini gayri ahlâki bunalmalara

iteleyen oyunlara karşı çıkıyor.. Ciddi manada tiyatro demek, programı, repertuarı, devamlı ve sabit kadrosu, prensipleri, hayat felsefesi ve binası olan tiyatro demektir. İstanbul Şehir Tiyatrosu gibi, Belediye'ye bağlı, asırlık bir tiyatro da bile (SEVİYE) devam-

lı olarak düşerken, bazı özel tiyatroların büyük bir canlılık, şahsiyet ve güç kazandığı görülüyor. Macera uğruna tiyatro ağalarının Türk Tiyatrosuna yaptıkları zarara karşılık, tiyatronun ne olduğunu bilen, inandığı yolda şuurla yürüten tiyatrolarımız da var.

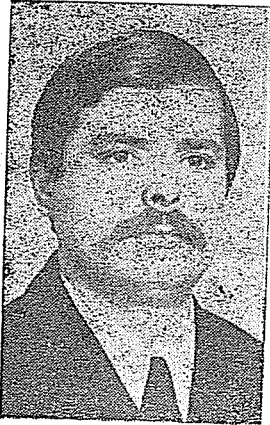
Bunların en önde geleni de (Dormen) tiyatrosudur. Halkı ahlâk kuralları çerçevesinde eğitmek, ona tiyatro kültürü, zevki, alışkanlığı verme bakımından Türk Tiyatroları içinde başta gelmektedir.

Bu tiyatromuzun, son olarak sahnelediği oyunlardan biri (Eski Çamlar Bardak Oldu) oyunu, bunun gerçek misalini teşkil etmektedir. (Eski Çamlar Bardak Oldu) adaptesi, bugün bütün dünyanın ilgilendiği bir problemi günümüzün gençlik sorunlarını ele almakta, bir kuyumcu titizliğinde işliyerek, ibret verici olaylar dizisi halinde gözler önüne sermektedir. Bütünü ile bu olaylar bir komedi içinde verilmektedir. Adeta, güleekten yüreği dağlamak gibi bir sey..

○ yunda, Raif Somer Kapalıcağarı da antikacıdır. Namuslu, geleneklerine bağlı, sert bir aile reisi. Neriman Hanım da onun kanadı altına sığınmış, evine ve çocuklarına bağlı müşfik bir aile hanımıdır. Bu âilenin Engin, Ersin ve Aysin adında üç çocuğu, babalarının tutumunu hiç tasvip etmezler. İpin ucunu kaçırmak üzeredirler. İşte bütün hikâyeye baba ve çocukları arasındaki anlaşmazlığın etrafında dönmektedir. Birgün gelecek, günün modası zihniyetiyle hareket eden bu gençler, hatalarını anlayıp, baba ve annelerinin gösterdikleri yolda yürüyeceklerdir. Netice, muhafazakâr düşüncenin zaferidir. Eski Çamlar bardak değil, eski çamlar, çam olarak kalacaktır.

Oyunda rol alan Dormen Tiyatrosunun seçkin sanatçı topluluğu rollerini adeta yaşayarak ifadelendiriyorlar. Oyunun sahneye konuluşu ve dekor tek kelimeyle mükemmeldir. Böyle bir oyunu sahneleyip, günümüzün gençliğine iyi bir örnek teşkil eden, bu nitelikte bir eseri seyrettirmek fırsatı verdiği için (DORMEN) tiyatrosuna teşekkürü bir borç biliriz...

Hilmi Kurtuluş Konferans verdi

Mecmuamızın Tiyatro yazarı Hilmi Kurtuluş 18 Ocak 1968 Cumartesi günü saat 14.00 de Milliyetçiler Derneğinde «Bugünkü Türk Tiyatrosu ve komünizm) konulu bir konferans vermiştir.

- 1 — Türk Tiyatrosunun tarihçesi ve Orta Asya türklerinde Tiyatro
- 2 — Tiyatromuzu kimler ve ne sebeple kurdular?
- 3 — Bugünkü Dünya tiyatroları ve Bizim tiyatromuz.
- 4 — Dünya ülkeleri arasında, dine ve milliyetçiliğe karşı tiyatro Türkiye'de.
- 5 — Tiyatro yazarlarımız.
- 6 — Türk Tiyatrosunun sapık ideolo-

cilere ne sebepten âlet ediliyor.

- 7 — Tiyatromuz ve Komünizm.
- 8 — Yarınki Türk tiyatrosu nasıl olmalıdır.
- 9 — Türk tiyatrosuna hizmet edenler.

Bölmelerini ihtiva eden ve kalabalık dinleyici kitlesi tarafından dikkatle izlenen konferans çok başarılı ve faydalı olmuştur.

Öğrendiğimize göre aynı konferans, bazı şehirlerimizde de tekrarlanacaktır.

Millet varlığına ve milli hasletlere tiyatro gibi bir terbiye okulunu âlet ederek kasdetmek isteyenleri ve niyetlerini açıkça ortaya seren bu mühim konferansından dolayı H. Kurtuluş'u çeşitli milliyetçi kuruluşlar tebrik etmişlerdir.

Mecmuamız, bu mutlu hizmetten kıvanç duyar ve böylesi bir hizmete vesile oldukları için Milliyetçiler Derneği'ne teşekkür eder başarılar diler...

Ayrıca öğrendiğimize göre, yazarımızın kaleme aldığı «Sarı Suitan» adlı siyasi komedi, pek yakında sahneye konacaktır.